

РЕЗЮМЕ

на хабилитационния труд на тема *Публицистиката на Михаил Арнаудов*

от д-р Емил Иванов Димитров

Трудът на д-р Емил Димитров *Публицистиката на Михаил Арнаудов*, съдържа увод, две части с девет глави, заключение, приложение и библиография, с общ обем от 276 страници.

В Увода на хабилитационния труд е обоснован научния интерес на автора към публицистиката на акад. Арнаудов, като е определен обектът, предметът и целите на изследването. На преден план като обект на проучване излиза не политикът М. Арнаудов сам по себе си, а публицистът Арнаудов. В Увода авторът се спира още и на същността и особеностите на публицистиката, разгледано е нейното място и значение в българската литература, прави се общ преглед на публицистиката на М. Арнаудов. По този начин е създадена необходимата теоретична и методологическа основа, върху която е разгърната конкретната изследователска работа в следващите части на труда. Политическите жестове на Михаил Арнаудов и техните вербални публицистични проекции са проследени хронологично-смыслово в жанровете им разновидности.

Първата част на хабилитационния труд е озаглавена *Партия и идеология, конституция и политика* и се състои от пет глави. Тук са разгледани мотивите за влизането на М. Арнаудов в Национал-libералната партия и израстването му от партиен функционер до държавник, поведението му като идеолог, агитатор и обединител на НЛП, като ректор, общественик, гражданин и публицист. Направен е комплексен анализ на множество различни по жанр публицистични текстове на учения – дневник, манифести, статии, речи, брошура. Текстът на брошурата „Вчера, днес и утре“, определена от автора като *политически и граждански манифест на М. Арнаудов*, е съпоставен с текста на статията на Хр. Ботев „Народът. Вчера, днес и утре“, проследен е и политическият дебат между М. Арнаудов и Т. Влайков.

Втората част на хабилитационния труд, озаглавена „*Заветите на Възраждането*“ и *болката Македония*, се състои от четири глави. В глава 6. „*Завети*“ и „*идеали*“ авторът съсредоточава вниманието си върху тези две понятия, определени от него като ключови концепти в публицистиката на М. Арнаудов от 30-те години на ХХ в., които маркират основната ос на неговия светоглед и идеология. Поставен е проблемът за политическата културология на М. Арнаудов, като се акцентира върху нейната сърцевина – концепцията на учения за „*продължаващото Възраждане*“. Направен е анализ на статията „*Завети на Българското възраждане*“, разкрит е светогледният „*центризъм*“ и културнационализмът на М. Арнаудов, като е открояна общата културологична концепция на учения и е прояснена неговата идеология; проф. Арнаудов е определен като легитимен говорител на заветите на Възраждането.

В Глава 7. *Поклонническото пътуване до Македония: словото като обет* в центъра на наблюденията е поставена беседата на М. Арнаудов „*Македония като българска земя*“. Ученият като идеолог на „*българската идея*“ е подложен на критика, а беседата е определена като своеобразно резюме на българската гледна точка за Македония. Обосновано е твърдението, че общият знаменател на научното творчество на М. Арнаудов в края на 30-те и началото на 40-те години е по-скоро извъннаучен, политически; публицистика и политическа реторика могат да бъдат открити дори и в скрупулъзно написаните му научни трудове, което е знак за това, че за учения хуманитаристиката е единно поле.

В Глава 8. *Михаил Арнаудов и Михаил Думбалаков: приятелство отвъд превратностите на времето* за пръв път е представен един интересен сюжет в живота на Арнаудов – дружбата на професора с дееца на македонското движение Михаил Думбалаков. Описанието на тази дружба внася нови щрихи в изграждането на представата за личността на М. Арнаудов. Допълнена е и характеристиката на публициста Арнаудов с разглеждането на две негови статии, публикувани в седмичника „*Български юг*“ с главен редактор Думбалаков.

В Глава 9. *Министърът Арнаудов: граждански дълг и реална политика* – са открити две основни черти на публицистиката на М. Арнаудов като

министър през 1944 г., а именно: нейната безпроблемност, обусловена от статуса ѝ на неизбежна официална словесност, и актуалното звучене днес на повечето от мислите и схващанията на държавника, изразени най-вече чрез изявления пред медиите.

В *Заключението* цената на публицистичното слово е осмислена от персоналистична гледна точка; маркирана е дълбоката връзка между публицистиката и личната съдба на М. Арнаудов.

В *Приложението* към хабилитационния труд научната общност за пръв път може се запознае с новоиздирени публицистични текстове на Михаил Арнаудов, както и с други архивно-документални извори.